

УДК 378.147.091.33-027.22:79
DOI 10.32999/ksu2413-1865/2021-96-9

ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ

Лобода Ольга Євгеніївна,
аспірантка кафедри педагогіки та менеджменту освіти
*Центральноукраїнський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка,*
викладач фортепіано
Школа фортепіано «AOLIYA» (м. Ордос, Китай)
olgaloboda1982@yandex.ru
orcid.org/0000-0002-0685-8134

З метою розкриття зазначеного феномену у статті проаналізовано такі поняття, як «проект», «метод проєктів», «проектна технологія навчання» з позицій різних підходів науковців. Визначено, що проєктні технології навчання – це науково та методично обґрунтований процес досягнення прогнозованих результатів, спрямований на оптимальний розвиток інтелектуально-творчих здібностей майбутніх фахівців, що передбачає системне планування цього процесу, його змістовне наповнення та поетапне управління із застосуванням на практиці.

Обґрунтовано можливість використання в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів серед сучасних інтерактивних музично-педагогічних технологій інтелектуально-творчих проєктних технологій навчання, що засновані на навчально-пізнавальному матеріалі музичного мистецтва, залученні концепцій розвивального навчання, інтелектуально-творчому змістовому наповненні, а також урахуванні актуальних потреб професійної освіти.

Основу інтелектуально-творчих проєктних технологій навчання складає інтелектуально-творча проєктна діяльність студентів, заснована на взаємодії із викладачем. Така діяльність забезпечує набуття студентами фахових знань та вмінь, що найбільше відповідає парадигмі особистісно-орієнтованої освіти, а також сприяє активізації процесу розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів.

Практична реалізація інтелектуально-творчих проєктних технологій навчання може відбуватися шляхом реалізації різних типів проєктів: пошуково-дослідницьких, художньо-творчих, медіа-освітніх, сутність яких розглянуто у дослідженні. Організація пошуково-дослідницьких проєктів передбачає заздалегідь визначені певні етапи роботи, обмірковану структуру, мету, актуальність дослідження, соціальну значущість, методи, у тому числі експериментальні методи обробки результатів. Художньо-творчі проєкти ґрунтуються на обраній концепції, змістовому матеріалі, що заснований на навчально-пізнавальному матеріалі художньої культури та різних видів мистецтв: музичного, образотворчого, театрального тощо. Медіа-освітні проєкти ґрунтуються на медійних формах і засобах створення інтелектуально-творчого продукту та його функціонування.

З метою перевірки гіпотези про позитивний вплив проєктних технологій навчання на розвиток інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів у межах експериментального дослідження розроблено спецкурс «Проектні технології навчання з розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів».

Ключові слова: проєкт, метод проєктів, проєктні технології навчання, інтелектуально-творчі проєктні технології навчання, розвиток інтелектуально-творчих здібностей, майбутні педагогічно-музиканти, процес професійної підготовки, заклад вищої освіти мистецького спрямування.

PROJECT LEARNING TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF DEVELOPMENT OF INTELLECTUAL AND CREATIVE ABILITIES OF FUTURE MUSIC TEACHERS

Loboda Olga Yevheniivna,
Postgraduate Student at the Department of Pedagogy and Management of Education
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University,
Piano Instructor
Piano School «AOLIYA» (Ordos, China)
olgaloboda1982@yandex.ru
orcid.org/0000-0002-0685-8134

In order to reveal this phenomenon the article analyzes the concepts such as “project”, “project method”, “project learning technology” from the standpoint of different approaches of scientists. Determined that project learning technologies are a scientifically and methodologically sound process of achieving predictable results,

aimed at optimal development of intellectual and creative abilities of future professionals, which provides systematic planning of this process, its content and phased management.

Reasoned the possibilities of using in the process of professional training of future teachers-musicians among modern interactive music-pedagogical technologies the intellectual-creative project technologies of teaching, based on educational-cognitive material of musical art, involvement of concepts of developmental learning, intellectual-creative content, as well as actual needs of professional education.

The basis of intellectual and creative project learning technologies is the intellectual and creative project activities of students, based on interaction with the teacher. The following activities ensure the acquisition of professional knowledge and skills by students, which is most consistent with the paradigm of personality-oriented education, and also contributes to the intensification of the process of development of intellectual and creative abilities of future music teachers.

The practical implementation of intellectual and creative project learning technologies can occur through the implementation of different types of projects: research, artistic, media and educational, the essence of which is considered in the study. The organization of research projects involves predetermined certain stages of work, deliberate structure, purpose, relevance of research, social significance, methods, including experimental methods of processing results. Artistic and creative projects are based on the chosen concept, semantic material, which is based on the educational and cognitive material of art culture and different types of arts: music, pictorial, theatrical, etc. Media-educational projects are based on media forms and means of creating an intellectual and creative product and its functioning.

In order to test the hypothesis of positive use of project learning technologies in the educational process and their influence on the development of intellectual and creative abilities of future music teachers within the experimental study was developed a special course "Project learning technologies for development of intellectual and creative abilities of future music teachers".

Key words: *project, project method, project learning technologies, intellectual and creative project learning technologies, development of intellectual and creative abilities, future music teachers, process of professional training, higher education institution of art direction.*

Вступ

Трансформації в системі сучасної вищої освіти, зростання вимог до професійної освіти – все це потребує змін в організації процесу навчання, що передбачають вдосконалення теоретичної, методичної та технологічної підготовки майбутніх фахівців. У цьому зв'язку набувають актуальності питання використання інтерактивних технологій навчання у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів, що виступають важливим інструментом розвитку інтелектуально-творчих здібностей. Серед сучасних освітніх технологій, що сформувалися в педагогічній науці, у яких поєднуються елементи інтерактивності, інтегративності, проблемності, пошуковості, вирізняються *проектні технології навчання*. Проектні технології переводять навчання на новий рівень особистісного саморозвитку.

1. Теоретичне обґрунтування проблеми

Вибір проектних технологій, їх структура та організація забезпечують інтелектуальну та творчу самостійність учасників процесу, сприяють досягненню поставленої мети. Використання проектних технологій навчання в закладі вищої освіти передбачає моделювання відповідних педагогічних ситуацій, використання рольових ігор, сприяє формуванню навичок здійснення спільної діяльності та взаємодії, створенню атмосфери співробітництва в процесі пізнання. Особливої значущості набуває застосування проектних технологій навчання в процесі підготовки майбутніх педагогів-музикантів.

У педагогічній літературі питання реалізації проектних технологій навчання висвітлювалися в дослідженнях Дж. Дьюї, В. Кілпатрика, Е. Коллінгса, Р. Уоткінса та у працях сучасних науковців: М.В. Артюшиної, К.О. Баханова, В.В. Гузєєва, І.М. Дичківської, Г.М. Ісаєвої, О.М. Любарської, Н.В. Матяш, О.Р. Новської, Н.Ю. Пахомової, О.М. Пехоти, І.П. Підласова, Є.С. Полат, О.І. Пометун, Г.К. Селевка, С.О. Сисоєвої, Т.Т. Сілакової, І.Д. Чечель, З.Я. Шацької та інших науковців.

У сучасних музично-педагогічних дослідженнях деякі аспекти застосування проектних технологій навчання знайшли своє відображення у роботах відомих вітчизняних учених та педагогів-практиків: С.С. Горбенка, А.В. Козир, Л.М. Масол, О.М. Олексюк, Г.М. Падалки, О.Є. Ребрової, Н.О. Сегеди, О.П. Щолокової та інших вчених. І хоча проектні технології вже не є надзвичайно новими у полі педагогічних досліджень і практики, проте питання із застосування проектних технологій у навчальному процесі з підготовки майбутніх педагогів-музикантів у закладах вищої освіти мистецького спрямування та впливу проектних технологій на розвиток інтелектуально-творчих здібностей залишаються особливо актуальними. За умов тотального карантину, пов'язаного із пандемією коронавірусу COVID-19, та всіх соціокультурних змін, що нині відбуваються, зазначений феномен потребує подальшого глибокого вивчення.

2. Методологія та методи

Для досягнення поставленої мети, розв'язання дослідницьких завдань було викори-

стано загальнонаукові теоретичні та емпіричні методи дослідження. У якості теоретичних методів застосовано: аналіз наукової літератури для характеристики стану теоретичної розробки проблеми дослідження; категоріальний аналіз – для визначення та уточнення ключових понять, синтез, теоретичні узагальнення. Серед емпіричних методів дослідження використано: аналіз результатів навчальної діяльності, педагогічне спостереження, опитування, проблемне обговорення, бесіда, дискусія, оцінка продуктів інтелектуально-творчої проектної діяльності, експертна оцінка.

3. Результати та дискусії

Основу проектних технологій навчання складають ідеї американського філософа та педагога Джона Дьюї, яким було запропоновано будувати навчання, спираючись на цілеспрямовану діяльність учня, пов'язуючи її з особистісною зацікавленістю в певному знанні, що сприяє гуманістичному спрямуванню процесу.

Проектні технології ґрунтуються на дослідницькій діяльності суб'єктів освітнього процесу, стимулюванні їх особистісних інтересів шляхом формування самостійності, логічно-творчого мислення, знаходження проблеми та вміння приймати нестандартні рішення, використання потрібної інформації, застосування її на практиці, завдяки чому проектні технології набули поширення в педагогічній науці.

Щодо тлумачення понять: «проект», «метод проектів», «проектна технологія навчання», то вченими представлено різні підходи. Як вказує О.М. Коберник, «проект є складовою проектування, що розглядається як створення проекту (прототипу, прообразу) передбачуваного або можливого об'єкту, стану. Проектування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, професійно-трудова, комунікативної, навчальної, теоретичної та практичної діяльності» (Коберник, 2007: 23). У «Педагогічному словнику» за редакцією М.Д. Ярмаченка, метод проектів визначається як система навчання, коли учні набувають знань та вмінь у процесі планування й виконання певних складних завдань – проектів (Ярмаченко, 2001: 313). На думку Л.О. Лисенко, метод проектів передбачає постановку певної проблеми й наступне її розкриття, розв'язання з обов'язковою наявністю ідеї та гіпотези розв'язання проблеми, чітким плануванням дій, відповідальності учасників за свою частину роботи, регулярне обговорення проміжних кроків та результатів (Лисенко, 2021: 179). Як метод навчання розглядає

проект О.В. Риженко. Так, дослідниця зауважує, що він може застосовуватись як на заняттях, так і в позааудиторній роботі, орієнтований на досягнення цілей самих студентів, тому неповторний; формує значну кількість навчальних і життєвих компетентностей, тому є ефективним; формує досвід, тому незамінний (Риженко, 2020). Переваги проектної діяльності як складової педагогічної технології, її вплив на розвиток якостей особистості розкриваються в дисертаційному дослідженні В.М. Елькіна (Елькін, 2005).

Отже, сутність проекту розглядається дослідниками в різних аспектах – як метод, сукупність прийомів, система навчання, технологія навчання.

Суттєвою ознакою сучасних інноваційних процесів у сфері навчання та виховання є їх технологізація, яка супроводжується неухильним дотриманням змісту та послідовності етапів впровадження нововведень. У цьому зв'язку все більш розповсюдженим стає термін «технологія» (в перекладі з грецької *techne* – мистецтво, майстерність і *logos* – слово, вчення), що означає «вчення про майстерність» і пов'язано з технічним прогресом. Як підкреслює В.Ф. Черкасов, цей термін «усе більшого поширення набуває в галузі освіти» (Черкасов, 2014: 236).

Відтак, проектні технології навчання як поняття, а також як засіб активізації навчально-пізнавальної взаємодії та розвитку її суб'єктів – педагогів та студентів, набувають особливої уваги з боку сучасних науковців. Різні підходи в трактуванні поняття «проектні технології навчання» обумовлені складністю та специфікою самого інтерактивного навчання як дієвого педагогічного засобу та як оптимальної педагогічної умови розвитку здібностей студентів.

У цілому, сучасні проектні технології, засновані на процесах проектування, моделювання та експертизи, мають комплексний характер, що передбачає поєднання інтегрованих знань, дослідницького пошуку, залучення елементів інтерактивної діяльності тощо. Крім того, важливими етапами здійснення проектної технології є такі: розробка структури та визначення змісту, вибір організаційних форм, підготовка матеріалів для здійснення мотиваційного компонента дидактичного процесу, апробація проекту на практиці, корекція проекту (Любчак, 2014).

Основними характеристиками проектних технологій, за визначенням науковців, є перелічені далі: забезпечення вільного доступу до навчальної інформації, на паперових та електронних носіях; організація

міжособистісного спілкування; оперативність зворотних зв'язків; забезпечення для студентів права вибору навчального матеріалу різного рівня складності; адаптація системи навчання до індивідуальних особливостей студентів тощо (Коваль, Кочубей, 2011: 160–163).

Отже, все це дозволяє інтерпретувати *проектні технології навчання* як науково-методичний обґрунтований процес досягнення прогнозованих результатів, що спрямований на особистісний саморозвиток, оптимальний розвиток інтелектуально-творчих здібностей студентів, та передбачає системне планування цього процесу, його змістовне наповнення та поетапне управління із подальшою реалізацією на практиці.

Значущим є обґрунтування можливостей використання в процесі фахової підготовки майбутніх педагогів-музикантів серед сучасних інтерактивних музично-педагогічних технологій *інтелектуально-творчих проектних технологій навчання*, заснованих на навчально-пізнавальному матеріалі музичного мистецтва, інтелектуально-творчому змістовому наповненні, залученні концепцій розвивального навчання, а також урахуванні актуальних потреб сучасної професійної освіти.

Як у цілому педагогічні технології, так й інтелектуально-творчі проектні технології навчання як системний інтегрований засіб організації навчально-пізнавального процесу передбачає чітку постановку цілей та завдань, наукове проектування способів та умов досягнення результатів, їх поетапну реалізацію. Структурними вказаними технологій є планування цілей та завдань відповідно до концепції розвивального навчання, прогнозування результатів; реалізація цілей технології через систему засобів, інструментальних дій у процесі організації педагогічної взаємодії; оцінювання досягнень та коректування результатів проекту (Масол, 2015: 35).

Інтелектуально-творча проектна діяльність майбутніх фахівців, заснована на взаємодії із викладачем, складає основу інтелектуально-творчих проектних технологій навчання, забезпечує набуття студентами фахових знань та умінь, що найбільше відповідає парадигмі особистісно-орієнтованої освіти, та сприяє активізації процесу розвитку інтелектуально-творчих здібностей.

Ефективність процесу розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів шляхом залучення в процес інтелектуально-творчої проектної діяльності обумовлена особливостями та перевагами проектних технологій, які передбачають: одночасне поєднання інди-

відуальної та колективної діяльності; роботу в команді; використання різних форм взаємодії, зокрема інтерактивних; можливість реальної міжпредметної інтеграції; широкий простір для самореалізації; можливість застосування в роботі над проектом всевітньої мережі Інтернет та сучасних інформаційних технологій тощо.

Важливо, щоб результати інтелектуально-творчої проектної діяльності мали теоретичну, пізнавальну та практичну значущість. Особливе значення має структуризація проекту, визначення його поетапних результатів, використання дослідницьких підходів тощо. Ці підходи мають базуватися на застосуванні знань та вмінь, отриманих під час вивчення різних дисциплін на різних етапах навчання, що дозволяє інтегрувати їх у процесі роботи над проектом, забезпечувати позитивну мотивацію до навчання, а також активізувати самостійну інтелектуально-творчу діяльність студентів під час виконання проекту. Під час розробки інтелектуально-творчих проектних технологій мають бути забезпечені умови, за яких студент може самостійно здобувати знання. Це передбачає використання студентом під керівництвом педагога сукупності дослідницьких, пошукових методів, засобів, прийомів. Таким чином, основний акцент робиться на розвитку здібностей особистості, адже студент під час інтелектуально-творчої проектної діяльності не тільки засвоює необхідні знання, набуває уміння, а й вчиться виробляти оригінальні ідеї, шукати нестандартні рішення, створювати нові творчі продукти діяльності, а також знаходити шляхи для їх практичного застосування.

Практичне застосування інтелектуально-творчих проектних технологій навчання може відбуватися шляхом реалізації різних типів проектів. Виділяємо *пошуково-дослідницькі, художньо-творчі та медіа-освітні проекти*, організація та реалізація яких, на нашу думку, найбільш ефективно впливає на розвиток інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів у процесі їх професійної підготовки у закладах вищої освіти мистецького спрямування. Так, організація *пошуково-дослідницьких проектів* передбачає заздалегідь визначених етапів роботи, обмірковану структуру, поставлену мету та актуальність дослідження, соціальну значущість, продуманість методів, включаючи експериментальні методи обробки результатів. Дослідницькі проекти повністю підпорядковані логіці дослідження та мають відповідну структуру: визначення теми дослідження, аргументація її актуальності, визначення

предмета й об'єкта, завдань і методів, методології дослідження, висунення гіпотез та шляхів щодо розв'язання проблеми. Тематика пошуково-дослідницьких проєктів може визначатися у відповідності із завданнями певної навчальної дисципліни, а також із урахуванням професійних інтересів, здібностей та власних інтересів студентів. Для успішної реалізації інтелектуально-творчої проєктної діяльності, в процесі якої відбувається розвиток інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів, змістовна спрямованість пошуково-дослідницьких проєктів має бути націлена на розв'язання актуальних інтелектуально-творчих завдань (Горбенко, 2010: 101).

Художньо-творчі проєкти за структурою можуть бути або довільними, або підпорядковуватись кінцевому результату, логіці спільної діяльності та інтересам учасників проєкту. Водночас, художньо-творчі проєкти ґрунтуються на обраній концепції, змістовому матеріалі, який, як правило, базується на навчально-пізнавальному матеріалі художньої культури та різних видів мистецтв: музичного, образотворчого, театрального, хореографічного тощо. Художньо-інтелектуальними ресурсами проєктів стають твори мистецтва, знання з художньої культури, культурні цінності. Художньо-творчі проєкти реалізуються в різних формах: театральномузична постановка, художнє видання, мистецько-просвітницький захід, музичний відеофільм тощо. Для таких форм проєкту потрібен сценарій, за яким визначена діяльність його учасників із розподілом функцій кожного з них. Важливою є організація координаційної роботи у вигляді поетапних обговорень, оцінювання та презентації одержаних результатів.

Медіа-освітні проєкти ґрунтуються на медійних формах та засобах створення інтелектуально-творчих продуктів та їх функціонування. Інформатизація освіти призвела до широкого розповсюдження мультимедійних засобів навчання, заснованих на інтерактивному навчанні та використанні електронних носіїв інформації. А отже, необхідність набуття медіа-грамотності, оволодіння компетентностями в галузі засобів масової інформації обумовлюють можливість використання медіа-освітніх проєктів у навчальному процесі професійної підготовки майбутніх педагогів-музикантів у закладі вищої освіти мистецького спрямування. Організація медіа-освітніх проєктів сприяє набуттю майбутніми фахівцями компетенцій у галузі освіти та засобів масової інформації, опануванню основ інформаційної культури. Розробка змісту медіа-освітніх проєктів шляхом інтеграції

освітнього, художнього та технічного аспектів медіа, застосування музичних, графічних, анімаційних, комп'ютерних редакторів дозволяє надати майбутньому педагогу-музиканту знання з питань функціонування інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному освітньому просторі, що сприятиме розвитку його інтелектуально-творчих здібностей. Серед комп'ютерних засобів, які часто й ефективно використовуються у навчальній практиці під час викладання дисциплін з музичного мистецтва, виділяють такі: програми запису звуку Audio CD (Nero), програми редагування й оброблення звуку (Sound Forge), програми нотного набору музичного тексту (Sibelius, Finale), що передбачають створення партитур, збірок, розроблення нотного матеріалу до уроків, програми підготовки презентацій (Power Point), за допомогою яких можливе поєднання аудіо- та відеоматеріалів тощо.

З метою перевірки позитивного впливу використання проєктних технологій навчання в освітньому процесі на розвиток інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів у межах експериментального дослідження було розроблено спецкурс «Проєктні технології навчання з розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів». До експериментальної роботи були залучені студенти мистецького факультету Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, де за спеціальністю 014 Середня освіта («Музичне мистецтво»), спеціалізація «Художня культура» здійснюється професійна підготовка майбутніх педагогів-музикантів.

Теоретично-досвідна складова спецкурсу передбачала прослуховування лекцій, метою яких було розкриття сутності та значення інтелектуально-творчих проєктних технологій, ефективність яких забезпечує ефективність розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів.

Практично-творча складова запропонованого спецкурсу реалізовувалася в формі семінарських та практичних занять, на яких студенти аналізували та поглиблювали знання з проблем творчості, її інтелектуального компоненту, здібностей та їх розвитку в процесі інтелектуально-творчої діяльності. Самостійно-розвивальна складова спецкурсу здійснювалася в ході самостійної роботи, під час якої студентами виконувалися запропоновані інтелектуально-творчі завдання.

На етапі проведення формувального етапу експерименту передбачалося, що озна-

йомлення з навчальними темами спецкурсу дозволить майбутнім педагогам-музикантам осмислити науковий зміст положень теорії та практики професійного навчання, розширити уявлення про спільну діяльність педагога та студента, націлену на свідоме й глибоке опанування системи професійних знань, навичок та вмінь майбутнього фахівця.

У межах експерименту ми порганізували лекційне заняття змістового модулю «Вплив проєктних технологій на навчання на розвиток інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів». На занятті студентам було розкрито сутність проєктних технологій у навчальному процесі закладу вищої освіти мистецького спрямування. Акцентовано увагу на необхідності поєднання інтегрованих знань, дослідницького пошуку та залученні елементів інтерактивної діяльності. Також було охарактеризовано етапи здійснення інтелектуально-творчої проєктної технології, серед яких визначено: вибір теми, розробка структури та обґрунтування змісту та організаційних форм, підготовка необхідних матеріалів, реалізація проєкту та оформлення результатів. Студентів було ознайомлено з формами організації різних типів проєктів: пошуково-дослідницького, художньо-творчого та медіа-освітнього. Формами художньо-творчого проєкту визначено – лекція-концерт, музично-театральна вистава, мистецько-просвітницький захід тощо.

Під час підготовки семінарського заняття із запропонованої теми, студенти добирали необхідну інформацію щодо кожного з представлених на лекційному занятті проєктів (пошуково-дослідницький, художньо-творчий, медіа-освітній). Для цього ними використувалися рекомендована література та джерела інформаційного пошуку. Семінарське заняття проводилося у формі проблемного обговорення поставлених питань, що включало: постановку проблемного запитання; процес творчого обговорення запитання в ході дискусії; формулювання основних висновків та особистісна оцінка їх значущості. Наведемо деякі запитання, які були поставлені в ході семінарського заняття: «Яку роль відіграють проєктні технології в процесі професійної підготовки майбутнього педагога-музиканта?», «Особливості інтелектуально-творчого змісту пошуково-дослідницького, художньо-творчого та медіа-освітнього проєктів», «В чому полягає значення пошуково-дослідницького, художньо-творчого та медіа-освітнього проєктів у процесі розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів?», «Охарактеризуйте застосування проєктних технологій в умо-

вах змішаного навчання, яке актуалізувалося внаслідок пандемії».

У результаті проблемного обговорення першого питання, студенти доходили висновків про те, що проєктні технології є важливим шляхом підготовки сучасного фахівця; надають можливість для практичного застосування надбаних знань від теорії до практики; сприяють інтенсивному розвитку інтелектуально-творчих здібностей; виступають способом підвищення професійної компетентності майбутнього викладача мистецької сфери; є ефективним інструментарієм розвитку сучасної професійної освіти.

Відповідаючи на друге запитання, студентами було зазначено, що кожний з видів запропонованих для обговорення проєктів має свою специфіку, яка полягає у їх змістовій та практичній спрямованості, організація та реалізація таких проєктів потребують знань з різних галузей, володіння практичними та технологічними навичками.

З приводу третього питання майбутні педагоги-музиканти мали різні думки. Так, деякими студентами було зазначено, що роль проєктів у розвитку інтелектуально-творчих здібностей є частковою, адже у майбутнього фахівця має бути наявною мотивація до розвитку власних інтелектуально-творчих здібностей. Іншими студентами відстоювалася думка про те, що залучення студента до реалізації проєкту, процесу його розробки, підготовки, здійснення забезпечує створення необхідних умов для розвитку інтелектуально-творчих здібностей.

На четверте запитання студенти відповіли, що застосування проєктних технологій у навчальному процесі в період пандемії підвищує результативність та якість навчання за рахунок новизни й підтримання інтересу, надає можливість постійного пошуку, вивільняє творчі сили, сприяє саморозвитку та самореалізації, розвитку інтелектуально-творчих здібностей, вдосконаленню дидактичного інструментарію.

Самостійна робота студентів полягала у складанні плану-проєкту художньо-творчого проєкту. Тему проєкту було запропоновано студентам обрати за вибором. Виходячи з того, що на лекційному занятті було визначено різні форми реалізації художньо-творчих проєктів (театральна-музична вистава, лекція-концерт, мистецько-просвітницький захід, музичний відеофільм тощо), студенти мали обрати форму проєкту та запропонувати його етапну розробку та реалізацію.

Таким чином, результативність проведеної роботи засвідчує ефективність засто-

сування проєктних технологій для розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів.

Висновки

З огляду на зазначене вище, доходимо висновків, що проєктні технології навчання не є ще однією педагогічною технологією, яка може бути долучена до вже існуючих навчальних, дослідницьких, практичних або творчих завдань. Проєктні завдання кардинально змінюють майже всі складові навчального процесу: тип взаємин між студентом і викладачем, відбір змісту навчального матеріалу, систему оцінювання тощо.

Проєктна діяльність не просто дає більші можливості для вдосконалення комунікативних умінь, досвіду та компетенцій. Можна стверджувати, що сучасні проєктні технології навчання у закладі вищої освіти мистецького спрямування надають широкі можливості для розвитку інтелектуально-творчих здібностей майбутніх педагогів-музикантів у процесі їх професійної підготовки. Тож уважаємо цей феномен своєчасним та затребуваним для подальшого наукового дослідження.

ЛІТЕРАТУРА

1. Горбенко С.С. Навчально-наукова діяльність студентів з методики музичного виховання: навчально-методичний посібник. Київ : Освіта України, 2010. 180 с.
2. Елькін М.В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя географії засобами проєктної діяльності: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Київ, 2005. 20 с.
3. Коберник О.М. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні : навчально-метод. посібник. Тернопіль-Умань, 2007. 208 с.
4. Коваль Т.І., Кочубей Н.П. Інтерактивні технології навчання іноземних мов. *Наукові записки ніжинського державного університету імені М. Гоголя*. Психолого-педагогічні науки. 2011. № 7. С. 160-163.
5. Лисенко Л.О. Метод проєкту як пріоритетний напрям розвитку творчого потенціалу учнів ВНЗ. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/53036369.pdf> (дата звернення: 05.08.2021).
6. Любчак Н.М. Проєктні технології: сутність та особливості використання у навчальному процесі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки. 2014. Вип. 122. С. 144–150.
7. Масол Л. М. Художньо-педагогічні технології в основній школі: єдність навчання і виховання: метод. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 178 с.
8. Педагогічний словник / за ред. дійсного члена АПН України М.Д. Ярмаченка. Київ: Педагогічна думка, 2001. 516 с.
9. Риженко О. В. Підготовка майбутнього викладача філологічних дисциплін до професійного самови-

явлення в процесі магістерської підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Кропивницький, 2020. 20 с.

10. Сілакова Т.Т. Проєктні технології підготовки студентів. *Вісник Національного авіаційного університету*. Зб. наук. праць. Педагогіка. Психологія. 2017. № 11. С. 153–158.

11. Тенюкова Г.Г., Хрисанова Е.Г. Применение метода проектов в музыкальном обучении и воспитании школьников. *Современные проблемы науки и образования*. Педагогические науки. 2019. № 2. URL: <https://science-education.ru/ru/article/view?id=28673> (дата звернення: 29.09.2021).

12. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти : підручник. Кіровоград : РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2014. 528 с.

REFERENCES

1. Horbenko, S.S. (2010). *Navchalno-naukova diialnist studentiv z metodyky muzychnoho vykhovannia: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Educational and scientific activities of students on the methods of music education: a textbook]. Kyiv: Osvita Ukrainy. 180 p. [in Ukrainian].
2. Elkin, M.V. (2005). *Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia heohrafii zasobamy proektnoi diialnosti: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity* [Formation of professional competence of the future teacher of geography by means of project activity]. Kyiv. 20 p. [in Ukrainian].
3. Kobernyk, O.M. (2007). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii u trudovomu navchanni: navchalno-metod. posibnyk* [Innovative pedagogical technologies in labor training: educational method. manual]. Ternopil-Uman. 208 p. [in Ukrainian].
4. Koval, T.I., Kochubei, N.P. (2011). *Interaktyvni tekhnolohii navchannia inozemnykh mov* [Interactive technologies of teaching foreign languages]. *Naukovi zapysky nizhynskoho derzhavnoho universytetu imeni M. Hoholia*. Psykholoho-pedahohichni nauky. № 7. P. 160–163 [in Ukrainian].
5. Lysenko, L.O. *Metod proektu yak priorytetnyi napriam rozvytku tvorchoho potentsialu uchniv VNZ* [Project method as a priority for the development of creative potential of university students]. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/53036369.pdf> (date of access: 05.08.2021). [in Ukrainian].
6. Liubchak, N.M. (2014). *Proektni tekhnolohii: sutnist ta osoblyvosti vykorystannia u navchalnomu protsesi* [Project technologies: essence and features of use in educational process]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu*. Serii: Pedahohichni nauky. Vyp. 122. P.144–150 [in Ukrainian].
7. Masol, L.M. (2015). *Khudozhno-pedahohichni tekhnolohii v osnovnii shkoli: yednist navchannia i vykhovannia: metod. posib.* [Art and pedagogical technologies in primary school: the unity of education and upbringing: a methodical manual]. Kharkiv: “Drukarnia Madryd”. 178 p. [in Ukrainian].
8. *Pedahohichni slovnyk* (2001) / za red. diisnoho chlena APN Ukrainy M. D. Yarmachenka [Pedagogical dictionary]. Kyiv: Pedahohichna dumka. 516 p. [in Ukrainian].
9. Ryzhenko, O.V. (2020). *Pidhotovka maybutnoho vykladacha filolohichnykh dystsyplyn do profesiinoho*

samoviyavlennia v protsesi mahisterskoi pidhotovky: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : spets. 13.00.04 – teoriia i metodyka profesiinoi osvity [Preparation of the future teacher of philological disciplines for professional self-discovery in the process of master's training]. Kropyvnytskyi . 20 p. [in Ukrainian].

10. Silakova? T. T. (2017). Proektni tekhnolohii pidhotovky studentiv [Project technologies of student training]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Zb. nauk. prats. Pedagogika. Psykholohiia. № 11.* P. 153-158. [in Ukrainian].

11. Tenyukova G.G., Khrisanova Ye.G. (2019). Primeneniye metoda proyektov v muzykal'nom obuchenii i vos-

pitanii shkol'nikov [Application of the project method in music education and upbringing of schoolchildren]. *Sovremennyye problemy nauki i obrazovaniya. Pedagogicheskiye nauki. № 2.* URL: <https://science-education.ru/ru/article/view?id=28673> (date of access: 29.09.2021). [in Russian].

12. Cherkasov, V.F. (2014). Teoriia i metodyka muzychnoi osvity: pidruchnyk [Theory and methods of music education: a textbook]. Kirovohrad: RVV KDPU imeni V. Vynnychenka. 528 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 06.08.2021.

The article was received 06 August 2021.